

Miniäventyr

Ett programmaterial framtaget av Sven Nilsson
och LÄR som en del av temaåret Kom ut! 2015

Nykterhetsrörelsens
Scoutförbund

Detta programmaterial är framtaget för att kunna användas på scoutmöten, utflykter, övernattningar, hajker eller läger för spårare, upptäckare, bävvar eller familjescouter. Läs gärna upp berättelsen vid en eld eller på en plats i naturen som passar ihop med berättelsen. Berättelserna går också bra att dramatisera med några som spelar de olika karaktärerna samtidigt som en berättare läser texten. Använd rekvisita eller tillverka maskotar och låt karaktärerna dyka upp under när ni genomför något av programförslagen som finns efter varje berättelse. Ni kan också dela upp texten längs ett spår där de kan läsa själva eller med hjälp av någon vuxen. Blanda gärna in några av programförslagen längs spåret.

Den första texten är skriven med tanke på spårare och yngre och de två andra för upptäckare, men ni väljer själva vilken eller vilka berättelser som passar just er och era scouter eller den plats och tid då ni tänker berätta den. Bara er fantasi och kreativitet sätter gränser för hur mycket ni kan göra utifrån berättelserna.

Berättelserna är skrivna av Sven Nilsson och programförslagen och denna inledande text är framtagna av LÄR.

Har du några frågor eller feedback så får du gärna höra av dig till: lar@nsf.scout.se

Vi hoppas att ni får många goda minnen och glada stunder!

/ LÄR

TOFS OCH DET KONSTIGA LJUDET

Tofs och är en superfenomenal spårare som kommer från den djupaste skogen, från den varmaste lyan. Där skogens konung heter Älg och dit få människor går. De enda människor som har varit modiga nog att ta sig så långt in i skogen för att lära känna alla dess mysterier har varit scouter och de har blivit hans vänner.

Just den här morgonen hade Tofs sovit lite extra länge, men nu var det omöjligt att inte vakna. Han sträckte lite på sig och kliade sig en stund innan han stack ut huvudet för att se vad det här skulle kunna bli för dag. Det såg minsann ut att bli en alldeles utmärkt dag. Solen sken och daggen hade torkat, så det var fritt fram att trippa ut i skogen och upptäcka nya saker.

Tofs hade inte kommit många steg från lyan när han hörde ett konstigt ljud. Det var inte som något ljud han någonsin hade hört förut. Det var liksom ett hårt ljud, lite som när man slår en sten mot en annan, men samtidigt var det ett sprött ljud, lite som när man krossar en massa torra kvistar. Vilket konstigt ljud! Det måste undersökas, men var kom det ifrån? Tofs sprang runt som en tok och försökte höra ljudet igen, men nu var det alldeles tyst.

”Vad i hela friden håller du på med?” kraxade en röst långt ovanför Tofs. Tofs behövde inte titta upp för att veta att det var kråkan Krax som satt på en gren och tittade på honom.

”Tyst!” sa Tofs. ”Jag försöker lyssna efter ett ljud.”

”Ett ljud?” undrade Krax och lade huvudet på sned. Krax hörde många ljud. Bortsett från Tofs tassar mot marken hördes fågelsång, en humla som surrade, vinden i löven och bäcken som porlade. ”Vilket ljud är det du lyssnar efter?” frågade Krax efter en stund.

Tofs stannade upp och såg sig frustrerat omkring. Ljudet var borta. Han visste att han hade hört ljudet klart och tydligt, men nu var det helt borta.

”Jag vet inte.” svarade han irriterat. ”Det var ett väldigt konstigt ljud som jag aldrig hört förut.”

Krax plirade på Tofs en stund. Tofs tyckte alltid att det var lite svårt att veta vad Krax egentligen tittade på, för han tittade alltid åt sidan när han ville se något tydligt. Men Tofs var ganska säker på att Krax tittade på honom just nu.

”Vad du behöver” kraxade Krax, ”är större öron.”

Tofs tittade förvånat på sin vän.

”Större öron?” frågade han och försökte titta på sina öron. ”Jag kan väl inte bara få större öron bara sådär? Det måste ta flera år att få stora öron!”

Krax skrattade så han höll på att ramla av sin pinne.

”Nej, nej.” väste han mellan skratten. ”Inte dina öron! Vi får be Nina Kanin om hjälp!”

Tofs fick hålla med om att det verkade mycket enklare att be Nina Kanin om hjälp med att lyssna istället för att han skulle försöka få sina öron att växa. Nina hade jättebra öron och kunde höra saker på väldigt långt håll.

”Bra idé, Krax!” sa Tofs och skuttade iväg genom skogen för att hitta Nina Kanin.

Familjen Kanin bodde vid kanten av skogen, precis vid den stora ängen som går ända ner till ån. Mamma Kanin verkade vara ute, men pappa Kanin stod och hängde tvätt utanför hålan där familjen bodde.

”God morgon, herr Kanin!” ropade Tofs när han kom hoppande över skogens sista rötter.

Herr Kanin tittade upp lite förfärat, men han lugnade sig när han såg att det bara var Tofs.

”God morgon, Tofs.” svarade Kanin. ”Och Krax.” lade han till när Krax kraxade lite förnärligt.

”Vet du var Nina är?” frågade Tofs samtidigt som han sniffade runt lite i Kanins tvätthög.

”Sluta med det där, det är alldeles nytvättat.” sa Kanin irriterat och drog undan tvätten från Tofs nos. ”Jag tror att Nina är med sina småsyskon nere vid ån.”

Tofs tittade ut över ängen ner mot ån. Det kändes väldigt långt ner till ån och det fanns inga träd att gömma sig bland där ute. Han ville inte gärna erkänna det, men Tofs kände sig alltid lite orolig när han lämnade skogen.

”Jag ser dem!” kraxade Krax från toppen av ett träd. ”Jag tror Nina försöker lära dem simma.”

Tofs tittade ut över ängen igen. Det fanns nog inte mycket att göra mer än att springa ner till ån då. Behövde de verkligen Ninas hjälp för att hitta det konstiga ljudet?

”Oroa dig inte.” kraxade Krax och flög ut över ängen. ”Jag spanar och varnar dig om det kommer något farligt. Tillsammans kan vi göra vad som helst!”

Tofs nickade. Om Nina och alla småkaninerna vågade gå över ängen ner till ån så skulle han också klara det. Och dessutom såg Krax jättelångt när han flög där uppe i luften. Med ett sista ögonkast mot den trygga skogen skuttade Tofs ut på ängen och började trava mot ån. Krax visade honom vägen och det var faktiskt inte så långt som det verkade innan de kom fram till kanten på ängen och den lilla slänten ner mot ån.

”Kalle, Sigrid sluta bråka! Nej, Tuva, du måste använda framtassarna också. Det är bra Pelle och Milla, fortsatt så!” ropade Nina när de kom fram till ån. ”Var är Ture och Evelina?”

Nina hade nio yngre syskon och fyra äldre, familjen Kanin var ganska stor och Tofs var lite avundsjuk på Nina som hade så många syskon.

”Hej Nina!” ropade Tofs när han kom fram till ån.

Nina tittade knappt på honom, hon hade fullt upp med att hålla koll på sina syskon som verkade vara i olika stadier av att nästan drunkna ute i ån. ”Hej Tofs och Krax.” sa hon. ”Evelina? Var är ni?”

”De är på andra sidan ån!” kraxade Krax högt ovanför dem.

Nina suckade djupt och började försöka få upp Tuva, Pelle, Milla, Kalle och Sigrid ur ån. Den var inte så bred, men i mitten var det ganska djupt och strömmen var lurig om man inte kunde simma.

”Jag hämtar dem!” sa Tofs och hoppade ut i ån.

Tofs var jätteduktig på att simma och klarade av ån i ett litet nafs. På andra sidan hittade han Ture och Evelina. De hade på något sätt lyckats ta sig över ån, men nu vågade de inte ta sig tillbaka.

”Hoppa upp på min rygg, så tar jag er över till Nina igen.” sa Tofs.

Evelina och Ture nickade och klättrade upp på Tofs rygg.

”Det här är kapten Tofs.” sa Tofs när han simmade ut i ån igen. ”Välkomna till den här turen med Tofs-färjan över ån. Resan beräknas gå jättefort, så det är bara att slappna av och ta det lugnt.”

Både Evelina och Ture tyckte det var roligt att åka färja med Tofs och när de kom över till andra sidan ville alla de små kaninerna också och med. Tofs tyckte det var roligt att ha så många små kaniner med sig så han simmade fram och tillbaka i ån ett par gånger innan han klättrade upp på stranden hos Nina och Krax.

”Tack för hjälpen, Tofs.” sa Nina samtidigt som hon föste ihop sina småsyskon och började gå tillbaks till hålan.

”Det var inget!” svarade Tofs. ”Men om du vill kan du få hjälpa mig tillbaka med en gång!”

”Hur då?” frågade Nina nyfiket. ”Kalle! Kom tillbaka hit!” ropade hon och hoppade efter Kalle Kanin som hittat en fjäril som han ville titta närmare på.

Tillsammans lyckades de tre vännerna valla tillbaks alla småkaninerna till familjen Kanins håla, där de möttes av pappa Kanin och de två minsta syskonen som inte hade fått gå till ån med Nina. De sju syskonen började genast berätta om hur Tofs hade varit båt för dem i ån, men eftersom alla pratade i mun på varandra var det lite svårt att förstå vad som egentligen hade hänt.

”Jag hörde ett konstigt ljud.” förklarade Tofs.

”Bara ett?” suckade Nina och försökte förklara för pappa Kanin vad som hänt vid ån.

”Bara ett *konstigt* ljud.” svarade Tofs. ”Ett jättekonstigt ljud som jag aldrig hört förut.”

Pappa Kanin verkade lugnad av Ninas förklaring och föste in alla småkaninerna i hålan för ett litet mellanmål. Det blev alldeles tyst och stilla där de stod ensamma kvar och Tofs tänkte att det kanske var lika bra att det var Nina som hade så många syskon och inte han.

”Vad var det för ljud?” frågade Nina.

”Det var hårt, nästan som när man slår stenar mot varandra, men ändå sprött som när man krossar torra kvistar.” förklarade Tofs.

Nina såg väldigt fundersam ut och Krax landade vid dem för att höra bättre.

”Som stenar och torra kvistar?” sa Nina fundersamt.

”Ja, nästan.” svarade Tofs. ”Fast inte alls.”

Krax plockade upp en liten sten med näbben och slog den mot en annan sten.

”Nästan såhär?” kraxade han. Det lät lite konstigt eftersom han hade en sten i munnen.

”Jaa...” svarade Tofs lite trevande.

Nina hoppade bort till några torra kvistar och krossade dem med sina fötter.

”Och såhär?” frågade hon.

Tofs lade huvudet på sned och lyssnade på ljudet som Nina och Krax gjorde tillsammans. Det lät nästan som det konstiga ljudet, men inte alls ändå. Det var ett väldigt konstigt ljud.

”Det är ganska nära.” sa Tofs till sist. ”Men det var liksom ett vassar ljud. Jag vet faktiskt inte vad det lät som.”

De tre vännerna funderade en stund.

”Det finns bara en sak att göra.” sa Nina till sist. ”Vi får helt enkelt försöka hitta det som gjorde ljudet och se vad det är.”

Både Tofs och Krax tyckte det var en bra idé och tillsammans gav de sig in i skogen för att försöka hitta det konstiga ljudet.

Programförslag

Ljudspår – lägg ut ett spår med saker som låter på olika sätt så får scouterna lyssna sig fram och gissa vad det är som de hör. För att tillslut hitta det ”rätta” ljudet som även Tofs letade efter. Och vad hittar scouterna där? Har kan ni hitta på något eget, gärna en belöning och/eller klurigt.

Material: Allt som låter. T ex Bestick/köksverktyg som slamrar mot varandra, visselpipor, blåsa genom grässtrån, radio, cd-/bandspelare, mobiltelefon, kom-radio, ballong(smälla, släppa ut luft så det piper), trumma/träpinnar m.m.

Ta sig över ån – fysiskt. Här kan ni antingen bygga någon slags bro över ett vattendrag eller annat hinder. Ni kan även om väder och omständigheter tillåter passa på att simma en sträcka, kanske prova på klädsim eller att bogsera någon annan som är helt avslappnad och mest flyter med.

Material: byggmaterial(slanor, surrgarn, rep), ombyteskläder och handduk kan vara bra om ni gör detta över vattendrag.

Ta sig över ån – problemlösning. En man ska ta sig över en å i en roddbåt. Han medför en varg, en get och ett kålhuvud. Han kan inte ta med sig mer än en av ägodelarna åt gången.

Vargen kan inte lämnas ensam med geten och geten kan inte lämnas ensam med kålhuvudet. - Hur skall mannen bära sig åt för att klara övergången?

Lösning:

Först tas geten över	Mannen återvänder
Kålhuvudet förs över	Mannen återvänder tillsammans m. geten
Vargen förs över	Mannen återvänder
Geten förs över	och därmed är problemet löst

Material: Gör gärna denna med bilder, föremål eller saker så scouterna kan klä ut sig så ni har något fysiskt som föreställer alla medverkande alternativt så går det bra med penna och papper för att rita sig fram till lösningen.

FÖDELSEDAGSFESTEN

Josefin var arg. Nej, det var inte riktigt sant. Hon var rosenrasande. Kanske det argaste hon någonsin varit i hela livet. Till och med argare än när lillebror klippte av sladden till modemet och de inte hade något Internet på en hel vecka. Och då var hon fruktansvärt arg.

Den här gången var det inte lillebror som hade gjort henne arg, även om han givetvis alltid gjorde sitt bästa för att reta upp henne. Den här gången var det Mackan, Pirre, Nahir och Eskil som gjort henne arg. Det var inte heller så ovanligt, men den här gången hade de verkligen lyckats som bara de kan.

Dagen hade annars börjat väldigt bra. De hade samlats vid den stora eken som vanligt och försökt komma på vad de skulle göra. Solen sken och det var ganska varmt trots att det fortfarande bara var i mars. Eskil hade föreslagit att de skulle leka att de var på väg genom Mörkmården och bygga spindelnät som de skulle ta sig igenom utan att väcka spindeln. Alla tyckte det var en lysande idé, så de hämtade snöre och började bygga nät i skogen runt eken. Mackan ville vara spindel och de andra skulle försöka ta sig igenom nätet ett helt varv runt eken utan att spindeln upptäckte dem.

”Men hur skall spindeln veta om ni rör vid nätet?” hade Mackan undrat.

Efter en stunds funderande kom Nahir på att de kunde hänga upp små bjällror i nätet, men eftersom ingen hade en massa små bjällror liggande hemma, så fick de försöka hitta på något annat. Till sist hade de kommit överens om att de fick försöka smyga runt banan en och en och så fick de andra hålla kolla och ropa om man rörde nätet. Då fick Mackan försöka fånga sitt byte. Efter att Pirre försökt och fått en stor smäll av Mackan kom de fram till att det var för enkelt för spindeln att bara springa fram till bytet och istället fick han ha på sig en ögonbindel och försöka hitta rätt på bytet genom att följa ljuden som de andra gjorde när nätet berördes. För säkerhets skull hade Josefine försökt först den här gången för att undvika att Mackan slog Pirre gul och blå igen. Det hade funkat jättebra. Josefine hade visserligen kommit åt nätet, men eftersom Mackan inte kunde se henne hade hon kommit vidare en bit innan han fick tag på henne. Efter Josefine hade Pirre och Nahir försökt ta sig runt och misslyckats och till sist var det bara Eskil kvar.

Eskil är ganska liten, har stora glasögon och är allergisk mot i stort sett allt. Det vet alla och normalt är det inga problem för alla tar hand om varandra när det behövs, men eftersom det var så tidigt på våren trodde ingen att det fanns några pollen i luften ännu. Inte ens Eskil och han brukade ha koll på sådant.

Eskil var inte snabb när han tog sig runt eken, men han var noggrann, eftertänksam och väldigt försiktig. Josefine visste inte hur länge han hade hållit på, men till sist hade han ändå snuddat vid nätet. Alla var på helspänn, så Pirre hade tjutit som en mistlur och Mackan som suttit och haft tråkigt vid eken kom flygande mot ljudet som om han var skjuten ur en kanon. Eskil har råkat ut för Mackans ”vänliga låtsasbråk” förut och blev livrädd. Han försökte skynda sig vidare i nätet, men givetvis hade han snuddat vid nätet mer och Pirre och Nahir hade glatt ropat var han var.

”Nu kommer jag och tar dig lilla fluga!” ropade Mackan när han kom nästan krypande genom snåren för att hitta Eskil.

Eskil hade drabbats av panik och panik + torra buskar med mycket damm + astmatiker visade sig vara en dålig kombination. Plötsligt föll Eskil ihop i en liten hög där i busken och flämtade

och kämpade för att få luft. Josefine och Nahir hade bara stått och gapat, men Pirre hade hoppat upp och tacklat Mackan, som givetvis inte hade märkt något utan fortfarande var på väg för att slå ihjäl Eskil lite extra mycket för att han var så bra på att smyga genom nätet. Mackan slet av sig ögonbindeln och hoppade på Pirre.

”Eskil håller på att dö!” skrek Pirre förtvivlat och Mackan lugnade sig med en gång.

Alla visste vad de skulle göra. Nahir sprang ut till vägen och försökte stoppa en bil, Josefine letade efter Eskils medicin i hans fickor, men han verkade inte ha medicinen med sig den här gången. Det var kanske för tidigt på säsongen.

”Mackan, hjälp mig att få upp honom!” ropade Josefine och tog tag i Eskil för att lyfta upp honom. Mackan kan vara hur jobbig som helst, men han är stor och stark och han lyfte upp Eskil så lätt som ingenting och började bära honom ner mot vägen.

Nahir hade lyckats få stopp på en bil och försökte förklara för föraren vad det var som hade hänt när de andra kom ner från skogsbrynet. När föraren såg Eskil, som var likblek och alldeles blå om läpparna, sa han bara ”Hoppa in.”

Josefine och Nahir hoppade in i bilen med Eskil.

”Spring hem och säg till hans föräldrar!” sa Josefine till Mackan och Pirre innan hon stängde dörren och åkte iväg mot sjukhuset.

De hade hunnit till sjukhuset. Eskil hade överlevet och strax efter det att den snälle bilföraren hade släppt av Josefin och Nahir med Eskil hade Eskils mamma kommit. Och sedan hade Josefines pappa kommit. Och där någonstans hade en dålig eftermiddag blivit ännu sämre. Plötsligt var allt Josefines fel. Som om hon hade kunnat kontrollera de andra på något sätt.

”Jag är så besviken på dig, Josefine.” hade pappa sagt. ”Det är du som är ledaren. Du *vet* att Eskil får anfall när han blir stressad. Han kunde ha dött!”

På vägen hem hade det fortsatt. Det spelade ingen roll att de hade räddat Eskil, Josefine borde veta bättre än att försätta honom i den situationen till att börja med. Josefine hade försökt förklara att Eskil *ville* vara med och att de inte gärna kunde hålla honom borta från allt han var allergisk mot, för då var han tvungen att sitta i någon form av låda resten av livet. Det hade gjort pappa ännu mer arg och han hade berättat att Josefine hade utgångsförbud tills vidare och att födelsedagskalaset på fredag var inställt. Förmodligen nästa år också.

På måndag var Josefine fortfarande sur. Och arg. Hon hade skällt ut de andra, inklusive Eskil, för att de var så barnsliga och vårdslösa. Hon skällde och skällde tills de tröttnade och gick därifrån. Det hade gjort Josefine ännu argare för hon hade inte skällt färdigt. Hon hade också en otäck känsla av att det var sig själv hon egentligen var arg på och det gjorde henne lite argare till. Resten av veckan var otroligt seg och Josefine var obeskrivligt sur. Hon ville inte prata med någon i skolan och när hon kom hem läste hon in sig på sitt rum.

Så var det ändå fredag och födelsedag. Mamma och lillebror kom med tårta på sängen och lite paket, men pappa hade redan åkt till jobbet. Han var fortfarande arg på Josefine. I skolan sjöng klassen och gänget försökte muntra upp Josefine, men hon var alldeles för sur för att det skulle funka. På kvällen satt hon i sitt rum igen och surade.

Då hörde hon något som slog mot fönstret. Där var det igen. Det lät som om någonting hade träffat fönstret. Josefine var sur, men nyfikenheten tog överhanden och hon gick till fönstret och tittade ut. Där ute vid gatlyktan stod Pirre, Mackan, Nahir och Eskil och vinkade åt henne. Hon öppnade fönstret och viskade så högt hon vågade.

”Vad vill ni?”

”Kom ut!” skrik-viskade Mackan tillbaks och vinkade entusiastiskt.

”Jag får inte gå ut!” väste Josefine irriterat.

”Kryp ut genom fönstret!” sa Pirre. ”De märker inget, det är Rapport nu.”

Josefine bet sig i läppen och funderade lite.

”Men jag har ingen jacka.” sa hon till sist. ”Jag kommer frysa ihjäl.”

”Inga problem.” sa Nahir och Eskil viftade med en jacka. ”Det är Eskils storasysters jacka.”

”Vi har något att visa dig.” sa Eskil och viftade lite till med jackan.

Josefine såg sig om en extra gång, men hennes rum var tomt och det verkade tyst i huset. Förmodligen satt mamma och pappa och tittade på TV och lillebror låg förmodligen redan i sängen. Med en suck klättrade Josefine ut genom fönstret och sprang ut till de andra under lyktan.

”Här.” sa Eskil och sträckte fram jackan. ”Ta på dig den här.”

De började gå samtidigt som Josefine krängde på sig jackan. Den var lite för stor, men den verkade i alla fall varm. Det var inte särskilt fint väder ikväll. Det hade både regnat och snöat under dagen och nu var det rått och kallt. Och mörkt.

”Vart skall vi?” frågade Josefine när de gått längs gatan en stund.

”Vart tror du?” svarade Nahir och flinade.

”Till eken!” sa Pirre entusiastiskt. ”Vi har en överraskning.”

”Shh.” fräste Mackan och slog till Pirre. ”Avslöja inget!”

Det var inte långt från Josefines hus till skogen där eken stod och snart var de tillbaka där Nahir hade stoppat bilen helgen innan. Till Josefines förvåning stod det en lykta där stigen mot eken började och när hon kikade upp i skogen såg hon en lång rad med ljus som försvann över det lilla krönet en bit in.

”Vad har ni gjort?” frågade hon förvånat. Hon hade helt glömt bort att hon var sur.

”En överraskning.” svarade Mackan och visade med handen att hon skulle gå först.

Försiktigt följde Josefine raden av ljus upp i den mörka skogen. Uppe vid eken möttes hon av en fantastisk syn. Hela eken var upplyst av lyktor och framför den var det uppdukat med tallrikar och glas som den värsta fest.

”Vad är det här?” flämtade Josefine.

”En födelsedagsfest!” svarade Eskil.

”Vi har gjort mat!” sa Mackan stolt. ”Makaroner och köttbullar!”

”Och tårta som Eskil kan äta!” sa Nahir.

”Men vi kan väl inte ha en födelsedagsfest ute i skogen när det är mörkt och kallt och nästan regn!” utbrast Josefine. ”Ni är ju inte kloka!”

”Vi kan väl ha födelsedagsfest var vi vill och när vi vill.” sa Nahir. ”Bara vi vill!”

Programförslag

Spindelnätet. Skapa ett spindelnät av rep eller snöre beroende på om ni vill göra det vertikalt eller horisontellt. Häng upp bjällror eller annat som skramlar och låter så man märker om man rör repet och därmed uppmärksammar spindeln att det är någon i nätet.

Material: En massa rep eller snöre, bjällror eller annat som skramlar

Akutbesök – rollspel/lajv. Spela upp astmatillbudet eller något liknande scenario och låt scouterna få lösa situationen eller berätta vad som ska göras.

Material: Sjukvårdsmaterial och annan rekvisita.

Spåra dina känslor. Sätt upp lappar med text och gärna bild på några olika känslor som arg, glad, ledsen, stolt, rädd, modig, längs ett spår. Scouterna går längs spåret en och en, eller kanske två och två, och funderar eller pratar om en situation då de hade denna känsla.

Ni kan också göra det här i grupp genom att lägga text/bilder framför fötterna på scouterna och be dem fundera på en situation när de har känt sig som ordet/bilden. Använd gärna en talpinne eller be dem att ta upp och visa den bild som de vill berätta utifrån.

Material: Lappar med text/bild på känslor. Ev. talpinne

Räddningsaktion. Gör en lek av Josefins kamraters ”fritagning” där det gäller att få ut en av scouterna eller kanske en maskot från ett ”rum”, som kan vara uppe i ett träd, en byggnad, en buske eller inhägnad plats, utan att ”de vuxna” hör/ser vad som pågår.

Material: Här kan ni antingen låta scouterna använda sin fantasi och det som finns på platsen eller förbereda saker som kan vara bra att ha som t ex slakor, rep, surrgarn, extra kläder och annat användbart för fritagning.

Födelsedagsfest. Låt scouterna baka tårta och/eller laga middag samt pynta och fixa för festen utomhus. Lagg gärna ett ljusspår som leder fram till platsen

Material: Ingredienser och verktyg för att baka tårta och/eller laga mat, pyntmaterial, naturmaterial eller återbruka skräp, lyktor, marschaller eller andra ljuskällor för ljusspår.

MILJÖBOVARNA

”Jag lovar!” sa Pirre irriterat. Han började bli sådär röd som Pirre blir när han blir upprörd eller uppjagad. Josefine såg att Mackan tog sats för att retas. Dags att rycka in.

”Ta det lugnt, Pirre.” sa Josefine och slog till Mackan på armen för att han skulle vara tyst. ”Vi tror att du tror att du såg något, men varför skulle någon dumpa miljögiftigt avfall i skogen?”

”Inte bara i skogen!” nästan skrek Pirre. ”De dumpade saker vid eken! Vid våran EK!!”

Mackan himlade med ögonen och Nahir försökte se ut som om han inte fnissade. Det gick inte alls bra. Ibland undrade Josefine varför pojkar blev så otroligt fåniga så fort de var mer än en på samma ställe. Hon slog till Mackan igen. Hårdare den här gången. Någon gång måste han väl ändå lära sig att sluta vara en sån retsticka.

”Egentligen är det inte så konstigt att man dumpar saker vid eken.” sa Eskil fundersamt. ”Om man du skall dumpa saker, alltså.”

”Hur menar du då?” frågade Nahir.

”Jaaa...” sa Eskil lite tveksamt och rättade till sina glasögon, sådär som han brukar göra när han kommit på något jättesmart och är rädd för att någon skall slå honom för att han är *för* smart.

”Eken är ju ganska svår att hitta även om den inte ligger så långt från vägen. Det är därför vi har den som vår plats. Så egentligen är det ett jättebra ställe att dumpa saker på.”

”Vadå bra?” utbrast Mackan. ”De förstör ju vår ek!”

”Han menar om man ville dumpa saker.” förklarade Nahir. ”Han tycker inte det är bra att någon dumpar saker på vår ek.”

Mackan blängde på Nahir och såg ut som om han hemskt gärna ville bli väldigt arg på någon, men det fanns liksom ingen i närheten att bli arg på. Aldrig ett bra tecken.

”Vad skall vi göra, Josefine?” frågade Pirre förtvivlat.

De andra fyra tittade förväntansfullt på henne. Ja, vad skulle de egentligen ta sig till? Om Pirre hade rätt och någon faktiskt höll på att dumpa miljöfarligt avfall vid eken, så borde de göra något, men skulle polisen verkligen tro på dem om de gick dit och bad Pirre berätta vad han hade sett? Hon tittade på Pirre en gång till. Han var verkligen världens snällaste och Josefine trodde inte att han skulle kunna ljuga om han försökte, men han hade en tendens att bli väldigt uppjagad och ärligt talat verkade han inte så trovärdig.

”Jag tror,” sa Josefine när hon funderat en liten stund och tröttnat på de fyra pojkarna som tittade på henne som om hon skulle gå på vatten, ”att vi behöver samla lite bevis innan vi går till polisen.”

Pirre nickade entusiastiskt och Nahir såg också nöjd ut med idén. Mackan verkade också nöjd, men sättet han knöt sina nävar gjorde att Josefine misstänkte att han förväntade sig att de skulle fånga skurken och försöka slå honom tills han erkände.

”Hur skall vi göra det?” frågade Eskil fundersamt.

”Jag vet inte riktigt” erkände Josefine, ”men på något sätt måste vi kunna visa polisen att något olagligt händer vid eken, annars kommer de inte tro på oss.”

”Vi fångar han och slår han tills han erkänner!” utbrast Mackan och hoppade upp ur fåtöljen.

”Mackan, Mackan, Mackan.” sa Nahir och skakade på huvudet. ”Du är jättestor och jättestark och Pirre är livrädd för dig, men jag tror inte fyra 10-åringar kan brotta ner en vuxen miljöbov.”

”Jag är inte rädd för Mackan.” sa Pirre surt, men hoppade snabbt undan när Mackan gjorde ett utfall mot honom.

”Och jag kan inte brottas!” sa Eskil. ”Jag har astma!”

”Jag pratade inte om dig.” sa Nahir och log brett. ”Jag pratade om Josefine.”

Mackan föll ihop av skratt, men Eskil nickade som om det var självklart att det var Josefine som skulle brotta ner en vuxen miljöbov och inte han.

”Vi kan väl kalla det plan B, Mackan.” sa Josefine. ”Det kanske vore enklare om vi kunde ta bilder när det händer?”

”Bra idé!” sa Nahir. ”Pirre, när var det du såg honom dumpa saker vid eken?”

Pirre rodnade och skruvade på sig i soffan där han satt med Eskil.

”Tja...” sa han. ”Jag såg ju inte riktigt när det hände. Det var jättesent på kväll och det var mörkt, så jag stod ute på vägen. Men jag såg honom gå in i skogen med två dunkar med något konstigt i och när han kom tillbaks så var dunkarna tomma!”

Mackan var på väg att explodera över att Pirre inte hade sett brottet begås utan bara stått ute på vägen, men Josefine hann före.

”Vi tror dig, Pirre.” sa hon och lade en hand på Mackans arm för att lugna honom lite. ”Det var smart av dig att inte gå ut i skogen efter miljöboven på egen hand. Tänk om han upptäckt dig! Då hade vi kanske aldrig fått veta att något var fel!”

Mackan lugnade ner sig igen och Pirre såg väldigt nöjd ut över berömmet. Pojkar är lite som tåg, tänkte hon, förutsägbara, men hopplösa att styra åt ett annat håll.

”Skall vi verkligen gå ut i skogen på kvällen?” sa Nahir. Han såg alldeles blek ut. Josefine hade glömt att Nahir inte gillade att gå ut i skogen ens när det var ljust.

”Alla behöver inte gå ut i skogen.” sa Josefine lugnande. ”Jag tror att två borde stanna vid vägen och hålla vakt medan tre av oss går upp och gömmer oss vid eken så att vi kan få bra bilder på miljöboven när han kommer.”

Nahir såg genast mycket lugnare ut.

”Vi kommer behöva lite utrustning.” sa Eskil fundersamt.

”Hur menar du nu?” frågade Mackan.

”De som vaktar vid vägen måste kunna tala om för de uppe vid eken att boven är på väg.” förklarade Eskil och rättade till glasögonen igen. ”Helst skall det inte låta för mycket, får

kommer boven upptäcka oss. Och så behöver vi en kamera som kan ta bilder när det är mörkt utan att använda blixtn."

"Min kusin har en sån!" sa Nahir och sken upp. "Han fick den när han var och hälsade på sin farmor i Tyskland. Den är hur cool som helst!"

"Jättebra!" sa Josefine. "Då får Nahir se om han kan låna kameran av sin kusin. Jag tror det är bäst om Eskil och Nahir väntar vid vägen och håller vakt, så väntar Mackan, Pirre och jag vid eken. Pirre är den enda som kan känna igen boven och vi kan behöva Mackan om vi blir upptäckta."

Mackan såg väldigt nöjd ut. Josefine hoppades att han inte skulle försöka bli upptäckt av boven bara för att få slå honom.

"Men hur skall vi göra för att varna er uppe i skogen?" frågade Eskil.

"Ni kanske kan skicka ett SMS?" sa Josefine.

"Det är för farligt." svarade Eskil och skakade på huvudet. "Både när man skickar och tar emot SMS så tänds skärmen på mobilen och om det är mörkt kommer det synas hur tydligt som helst."

"Kan vi inte använda ett snöre?" frågade Mackan.

"Ett snöre?" sa Pirre.

"Ja. Om vi drar ett snöre från vägen upp till eken så kan vi dra i det när boven kommer." förklarade Mackan.

"Hur skall det gå till?" undrade Nahir. "Det blir ju jättesvårt att få snöret så spänt att det märks i andra änden om vi drar nere vid vägen."

"Vi kan använda någon form av öglor så att det glider bra!" sa Pirre. "Och så kan vi knyta fast ena änden i Josefines arm så hon känner när ni drar!"

"Precis!" utbrast Mackan!

"Då bestämmer vi det." sa Josefine bestämt. "Nahir ordnar en kamera, Pirre och Mackan sätter upp ett snöre från vägen till eken och Eskil fixar lite fika så vi har något att vänta under tiden vi väntar. Vi ses vid vägen innan det blir mörkt ikväll."

"Vad skall du göra?" frågade Mackan.

"Jag skall se till att ni inte gör något dumt." svarade Josefine och de andra nickade i samförstånd.

Programförslag

Miljöpolis. Låt scouterna tillverka en skräpplockarpinne och/eller se till att ha handskar för att minimera kontakt med mindre trevliga ”bevis”. Ge sedan scouterna en påse och instruktioner/regler för hur ni på bästa sätt ska samla in bevis samt vilket område de ska leta i. När ni återsamlas med alla påsarna kan ni be scouterna berätta hur de skulle känna om det var någon som hade slängt alla dessa saker eller något annat miljöfarligt på deras favoritställe eller lekplats.

Material: Täljknivar, pinnar, handskar eller små plastpåsar för händerna, sopsäckar/soppåsar, balja, tvål och vatten för att tvätta händerna när alla bevisen är omhändertagna.

En annans perspektiv. Låt scouterna prova på hur det är att argumentera för eller mot något som en annan person tycker (oavsett om de själva tycker så eller inte). T ex kan ni låta en eller flera scouter berätta det som är bra med att köra bil och någon/eller någon annan får berätta det som är dåligt med att köra bil. Ha gärna några som är publik som de andra försöker övertyga. Reflektera sedan över hur det kändes att tala om något som de själva kanske inte håller med om. Hur kändes det när de i publiken reagerade på det som sades?

Material: Inget speciellt, men rekvisita gör det roligare och kanske enklare att agera utifrån sin nya roll.

Värsta miljöboven. Be scouterna spana efter miljöbovar (behöver inte vara personer, utan även miljöer eller saker) samt dokumentera detta på olika sätt. Gör sedan ett kollage till scoutlokalen och låt scouterna rösta fram den största miljöboven. Hjälプ dem gärna att problematisera vad en ”stor” miljöbov är och vad de kan göra för att det inte blir lika många/stora miljöbovar framöver.

Material: Kamera t ex engångs eller på mobilen. Papper, pennor/kritor, papier maché eller återbruka en del av skräpet som ni har samlat.

Primitiv kommunikation. Testa olika sätt att kommunicera utan modern teknologi t ex burktelefon, morsesignaler med lykta, semaforering, röksignaler

Material: Rep, snöre. Burkar, syl och tråd. Lykta och något att dölja skenet med. Flaggor. Rökig eld och granruskor eller våt filt.

Nykterhetsrörelsens
Scoutförbund